

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HIRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Évesegyre 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 15 krajczár.

Előfizetni csupán a kiadóhivatalnál lehet B.-Gyarmaton.

Hirdetési díjak:

Öt hasábos petitior 5 kr. Bélyeg minden beiktatásnál 30 kr. Nyilttér garmond sora 30 kr. — Nagyobb és többszöri hirdetések jutányosan eszközöltetnek.

A lap szellemi részére s a nyilttérre vonatkozó minden közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Előfizetési pénzek, reklamációk, és hirdetések a kiadóhoz intézendők.

A vidéki pénzpiacz és hitel kérdéséhez *)

B.-Gyarmat 1883. január 29-én.

Az uzsorakérdésnek, a képviselőházban, a nagyközönség által is ólónk érdeklődéssel kísért, kimerítő megvitatása alkalmából, lehetetlen volt meg nem győződni arról, hogy a vitában résztvevő szónokok nagyobb része birtokában van ugyan az elmélet és gyakorlat által szolgáltatott mindazon érveknek és tapasztalati adatoknak, melyek e kérdés alapos megfjtését elősegíthetik, de kevésbbé vannak tájékozva a vidék pénzügyi viszonyait, hitelszükségleteit s azok kielégítési módokat illetőleg, s el lehet mondani, hogy e részben csakis a kormányelnök s Pulszky Agost beszédei keltettek bennünk a vidéken megnyugvást, mert csak az ő beszédekben nem találtunk részleteket, melyek a vidéki pénz és hitelviszonyok nem ismeréséről nem tanúskodnak, habár az alábbiakban röviden kifejtendők általuk sem méltattak kellő megfigyelésre.

A földbirtokosok szenvedő váltóképeségének megszorítását óhajtók által hangoztatott azon indok, hogy a földbirtokosnak, — övenként egyszer vagy kétszer lévén földbirtoka után számbavehető jövedelme, a rövid lejáratú váltókölcsönök csak romlását idézhetik elő, legtöbbször azok törlesztését uzsorásoktól felvett pénzzel lévén kénytelen eszközölni, csak a váltó természetéből levont el-

méleti okoskodás, s ellentétben áll a vidéki pénzintézeti váltókölcsönök tekintetéből fennálló gyakorlattal, mely nemcsak nem kényszeríti a földbirtokost, míg hitellel bír arra, hogy a váltó lejáratkor, annak teljes értékét lefizesse, de még törlesztést sem kíván, s ha a földbirtokos negyedévenként váltóját újjal kicseréli s a kamatokat fizeti, a váltóhitelt ép oly kényelemmel, s majdnem oly tartamosság mellett élvezheti, s tényleg legtöbb esetben élvezi is, mint a jelzálogi kölcsönnél, sőt a legtöbb helyen a váltókölcsön után kevesebb kamatot fizet, s ha hitelt csak időlegesen kívánja igénybe venni, minden tekintetben áldásosabb reá nézve a váltókölcsön, mint a sok utánjárást, tiszta telekkönyvet és előleges költségeket, majd utólagosan ismét utánjárást, kérvényezést s ezzel járó költségeket igénylő jelzálogi kölcsön.

Meg kell itt jegyeznem, hogy a kisebb összegű jelzálogi kölcsönök, olcsóbbak a vidéki mint a központi pénzintézetektől, mert a kisebb kamatláb olcsóságát az utánjárás költségei legtöbb esetben méregdrágává teszik, még akkor is, ha az intézeti ügyészek honoráriumot, mint legtöbb esetben nem eszközölnék ki maguknak, az úgy különbeni huzavonásának terhe mellett. A földművesek csak százakra menő kölcsönei pedig, csupán a vidéki pénzintézetektől eszközölhetők, a fenebbi okokból.

A váltóképeségnek és az ezzel járó visszaéléseknek oly korlátozása, hogy bizonyos fajú és összegről szóló váltók, csupán a pénzintézetek üzletkörére szorítandók, ismét tisztán az elméleti okoskodásnak lehet szálemo-

nyo, mert minden uzsorásnak módjában leendő ezen váltókat a vidéki pénzintézetekre forgatni s intézeti váltóvá minősíteni, a nélkül, hogy a kölcsön, illetve váltó keletkezését észlelni vagy kipuhatolni lehetne.

Határozottan téves és a vidéki pénzügyi viszonyok ismeretét kizáró azon felfogás illetve vélelem is, hogy a központi pénzintézetek, esetleg az osztrák magyar bank, lényegesen befolyással lennének a vidéki pénzintézeti kamatlábra, vagy azok üzletforgalmára, mert a vidéki nagyobb pénzintézetek a központiaktól pénzt egyáltalán nem, vagy kivételesen egyes esetben kölcsönöznek, sokkal több esetben ők kénytelenek feles pénzüket a központi pénzintézeteknél, leginkább a hazai első takarékpénztárnál elhelyezni. Az osztrák magyar bank által a vidéki pénzintézeteknek nyújtott hitel igénybevétele is oly kényelmetlen és költséges is, hogy ahhoz a vidéki intézetek csak szorultságból folyamodnak, miután itt a váltó, lejáratkor ki is fizetendő, ismét új kölcsönnek és nem meghosszabbításnak lehetvén helye, s így mindannyiszor habár rövid időre, a kölcsönösszege s közvetítőre van szükség. A vidék e szerint legtöbb esetben pénzügyi viszonyait illetőleg, külön tekintet alá jön, az ott gyűjtött s elhelyezett tőkék, illetve betétek majdnem kivétel nélkül fedezik az intézet által elhelyezett kölcsönök összegeit, s ha vannak intézetek, melyek pénzürt más, mondjuk a központi pénzintézetekhez fordulnak, azok, bátran kimerem mondani, hogy a kisebb kevés tőkével kevés betéttel dicsekvő intézetek. — Innen a tapasztalat, hogy a fővárosi pénzint-

TÁRCZA.

A „Nógrádiak bálja“

(Budapestn február 5-én.)

Már hetekkel ezelőtt jó chanzejai voltak; már hetekkel ezelőtt — bármelyik rendezővel szemben — valószínű merénylet lett volna, ha az ember a „nógrádi“ bál sikerét kétségbe vonja. Ezen bál mellett Gambetta halála, Wimpffen ügyilkossága, Plon-Plonnak (a vörös hercegnek) elfogatása, Tiers bécsi útja, a tapolczai kérvény tárgyalása, a „Fekete Hajó“ promérja, stb mind másod, sőt harmadrendű kérdések lettek a — nógrádiak előtt.

Szinte gyönyörű éges volt látni, hogy némelyik rendező — fontosságának teljes tudatában — mily büszkén lépdelt a váci utcán, kezében hordozva egy-egy (kisebb-nagyobb) csomagot, a melyre nézve, ha esetleg azt kérdezte valamely, a dologban „avatatlan“ vagy más szóval „az események színvonalán nem álló“ ismerős: mi van abban a csomagban? az illető rendező ép oly lenézőleg felelt, hogy „bát meghívó“ a mily lenézőleg felelt (ha nyáron azt kérdezik tőle „mi van a tarisznyában“) a huzagyi ember, hogy „bát szalonna meg fehér cipő.“

De hát lehetett-e mindez másként? mikor arról van szó, hogy a derek palócoknak: Lisznyai Kálmánnak és Mikezsinak az atyafiái Carneval hercegnevek, az ország fővárosában bódoljanak!! Hiszen az olyan nógrádít, a ki ennek az ügynek a

horderejét kellő figyelemre méltatni s a bál érdekét gondozni elmulasztotta volna, azt (úgy e kedves Szerkesztő) bátran nevezhetnők — povalyacsának?

Ha Carneval herceg ő fensége, idei naplójában a „nógrádi bált“ nem is jegyzi be az „első-első“-k, bátran bejegyezheti a „második első“-k közé.

Derekasán is működött a rendezőség. Ennek a „Sződön kávéház“ és Madách László barátunk a megmondhatója.

A „Sződön“ egyik külön termében tartotta a rendezőség tanácskozásait, melyek egészen parlamenti jelleggel bírtak. De az ellenzék itt jóval kevésbbé ellenzékieskedett, mint ahogy ezt az ország házbéli cselekedti. Pedig hát nekünk is volt „kényes tárgyunk“, „pártkérdésünk“ stb. elég; nekünk is volt — hév dolgában — Ugron Gáborunk, „személyes kérdésben“ utatlan felszólaló és „titkos vágyakkal bíró“ Szilágyi Dezsőnk, valamint demagóg Hermann Ottónk, sőt kesergő Csanádk is, azzal a különbséggel azonban, hogy ezek is „elviáráikkal együtt“ minden javaslatot, ha nem is tettek magukévá, legalább a részletes tárgyalás alapjául mindig elfogadtak. S hogy a „demokrata“ vagy más ként „elnöki párt“-ról is megemlékezzem, tartozom annak a kijelentésével, miszerint ezen pártnak a tagjai egytől egyig „három próbán“ mámolukok és (Zichy Livia s Gyürky személyében) „kormányimádók“ voltak.

A meghívandók névjegyzéke Madách szállásán állapítottat meg; a meghívók ott töltek ki s onnan

expediáltattak szét a szélrózsa minden irányában. Nagy munka volt ez, melyet csakis oly „fiatal óriások“ végezhettek el a kellő gyorsasággal, melyekkel (hév, ambitio, odaadás tekintetében) a nógrádiak bálbizottsága dicsekedhetett. Egyik a másikat igyekezett — buzgalom dolgában — felülmúlni és a kit senki sem mult felül, ez Jeszenszky Pista volt. S a híreket milyen feszült várakozással lestük! milyen „általános tetszéssel“ találkozott, midőn hallottuk, hogy a megyéből ott lesz a bálban Sárika, Gizike, Milike és — sajnáltuk, hogy nem jön el Ilika, Mariika, Zsuzseika, a minek az egyiknél Trudozina néni, másikonál a mama betegsége, a harmadikonál pedig az az oka, hogy a papa — Harpagon ur.

Három heti folytonos lótas futás, tanácskozás után végre — Mukányiként — „felvirradt a fényes nap bajnala“.

De tán elég is a tréfából; beszéljünk most már komolyan.

A nógrádi bál sikere szép bizonyíték a mellett, hogy nem volt jogosulatlan a nógrádi fiatalok ság abbeli törekvése, miszerint existenciája, a bálalattal a budapesti társadalmi életben testületi kifejezést is nyerjen.

S hogy e törekvés oly nemes czállal volt összekötve, ez kiváló elismerést érdemel.

Azt értem ez alatt, hogy fiataljaink igen helyesen cselekedtek, midőn a bált a „Madách szobor alapjárva“ rendezték a ezzel kegyeletet gyakoroltak meggyénk azon fiának az emléke iránt, akinek neve nem-

tőztek kölcsönkamatlába a vidéki pénzintézeteknél érezhető visszahatással nincs, aminek igazolásul elég legyen felhoznom, hogy a b.-gyarmati takarékpénztár, melynek üzletforgalma pedig az öt milliót meghaladja, ez év folytán a váltóleaszámítolási százalékokat, vagy magyarán mondva kamatlábat 7 százalékról ép azon időben szállította le 6 százalékra, midőn az angol bank a utánna a többi a kamatlábat fölemelte. A betéti kamat hullámozása már inkább hat ki a vidékre, mert lezállítás esetén a tőkék szívesen keresnek a vidéki megszilárdult hitelű intézeteknél, nagyobb kamat melletti elhelyezést.

Ennyit a vidéki pénz és hitelviszonyok nem méltatott vagy nem ismert, gyakorlati jelenségeiről s az uzsora törvényjavaslat és a váltótörvény revisiójának sürgetése alkalmából kifejtettek kiegészítésül.

Felhívás. *)

Nógrádmegye magyartalan nevű községeihez, ajánlva egyszerre mind a névmagyarosító társulatok, illetőleg Nógrádmegye közönségének figyelmébe is.

Ha a történelem lapjain végig tekintünk, számtalan oly pont fog szemünkbe ötleni, hol az idegen hangzású név áthasonulása, vagy egészen más értelmű névvel cseréltetett fel. Megtaláljuk ezt I. István, meg a későbbi királyok korában is, így keresztelte el a magyar csásár Venczell és Lászlónak s így alakultak a Novigrad Nógrád nevekre is.

Az időkől fogva számtalan belviszály és külföldi, tatár és török járás más irányok felé terelte a nemzet figyelmét, míg a latinizmus még a magyar nyelv jogos voltát is megtámadva, az ország s egyéb nagyobb szabású gyűlésekben is a kizárólagos szerepet vívta.

Lezájlottak azonban a harcok, Mars fegyverét lefektette s a nemzet a sokféle igénybevételről menten s ismét nemzeti létének s erejének tudatában megtermő a nemzeti ébredés korát, mely nemcsak alkotmányának szűkebb körre szorító bilincseit szét tépni, de nyelvének s irodalmának a megfelelő körű megalapítva, azt a többi nemzetekkel egy irányú felomelni igyekezett.

Ezen kor lelkesedése, a nemzeti érdekek mindinkább hangzatosítása s mindezeknél a jogosultság érzete oly annyira meghatolt egyes nem magyarnevűek szellemét, hogy habár a Metternich-féle politikával szakítani s az ellenzék soraihoz csatlakozni elég erősek nem valának, de a kulturális harcban ők is törekvő részt vevének, s magyar honpolgári kötelességüknek külső ismertető jeleit adandók, magyar nevet vettek fel.

50—60 év zajlott le ez események óta, s azóta számtalan idegen név nyert magyar nevet, sőt ennek

*) Szepesmegye néhány községe a mozgalmat tényleg meg is indította.

gyorsabb keresztül vitelle s tömegesebb névátváltoztatás miatt névmagyarosító társulatok is alakultak, mely cselekménnyel egy nemes és üdvözhöz eszme testesült meg, mert e hon idegen nevű szülöttel, bár mennyire hordják is kedves hazánk hő szeretetét szívükben, idegen hangzású nevők említésénél el kell komorulniok, lévén nevők nem, a zengzetes magyar nyelv szava, el, mert e haza törzsek fia között ily hangzású nevűek a nyelv természeténél fogva nem létezhetnek. Mely névtől a méltányosság, s e haza jogos követelményei folytán nélkülözhetetlenül szabadulniok kell.

A névmagyarosítás üdvös és méltányos eszméjét minden mélyen érző honfi belátja, erről tanuskodik a névmagyarosítók szaporodó száma, mivel azonban teljesen megelégedve nem lehetünk, nem, mert míg egyesek vagy családok teszik ezt, addig egész községek napjainkig magyarhangzású névvel éppen nem bírnak.

Tekintsük meg Nógrádmegye északi részét s mit találunk ott? Kevés kivétellel idegen nevű helységeket; im elősorolom:

Uhorszka (melynek lakosai alighanem magyarok voltak, de Zólyom és Nyitramegye néhány magyar helységei módjára beolvadtak a szláv elembe, vagy áldásdusabb vidékre vándoroltak) lehetne Magyarfalva, Rónya helyett Róna, Zelené lehetne Lombos, a Lohoták (mi Tagányi K. Sierut irtványt jelent. Századok 1880. 65. l.) helyett némi módosítással előnevűk is megálthatna, így Budafalva, Sósút, Ziblava I. Csallános, Lest I. Les, Riba Ipolyhalas, Luczin Fenyvesháza, Abelova Ábelfalva, Madacska Madács (tekintettel ünnepelt írónk Madách Imrére), Zavoda Árokháza, Prága Tótlak, Borosznok (csak helytelen alakítás mint írónk leíró stb.) Aczéltelek, Priboj Hadház, Turopolya Rételja, Panyi-Darócza Rís Darócza, Mátranovák Mátraújfalva, Csehbrezó Nyírhát, Hradistya Várkút. A többinek is u. m. Sztráczin, Szklabunya, Lontvora, Neddelláye, Polichno, Maskova, Bzova, Dobroca, Podrečany, Mucsiy, Tiszovnyik, Bisztricska, Korna, Mlággyó, Turicska stb. jutna magyarnev, hiszen nyelvünk elég gazdag s Nógrád története is több oly cselekményt tartalmaz, melynek színtere a fentebb említett községek valamelyike közelében játszódott le, s így az abban szereplő nevezetesebb honfiak nevét a végrehajtott cselekményből kifolyólag, e községek nevén megörökíthető volna.

Végre vegyük szemügyre pusztainkat, a melyek sokszor szemünk előtt állnak, tehát a közelebbi időben keletkeznek s itt állcsanak tekintettel a magyar névre, ime izleltetől: Haj, Riecska, Pra, Dolina, Krakó, Jazaró, Sztrácska, Lucsenicz, Miletinecz stb. tessék ebből a magyar tulajdonost levezetni

Ugy hiszem, hogy e csekély fáradsággal felesleges munkát nem végeztem, mert reményem, hogy idegen nevű községeink rohamosan fogják neveiket változtatni, ha azonban közülük némelyik ily hazafias eszmére ébredni nem akarna, a névmagyarosító társulat végső esetben a megyei törvényhatóság erőlyes közbelépése folytán, magyarnevvel nagyon is hiszem mielőbb felruhástatni fog, s ennek értelmében készítenő Nógrádmegye térképét már előre is üdvözlőlük.

V á g ó I s t v á n.

Irodalmi takarékpénztárak érdekében.

Mióta alkotmányos életet élünk, mióta országgyűléstünk és minisztériumunk van, évenként a közoktatásügyi költségvetés oly szép szavakat hangztat el a népnevelést illetőleg, hogy ha ama magas röptű, emelkedett szellemű, lelkesült szónokok a közéletben valószínűnek, hazánk e téren megközelítne a valódi szellemi emelkedettséget.

„Népnevelés és műveltség” jöjjön el a te országod, ezért sóhajtok fel időnként mi, akik szorosabb összeköttetésben vagyunk a néppel és időnként érezzük a töviszúrás, melyet nem gyakran a neveletlenség és miveletlenség éreztet velünk.

Van egy lelkesült közoktatásügyi miniszterünk, ki levetkezve a válaszfalat, mely párt és párt, felekezet és felekezet közt áll, állami életünk e jelen 19. század szellemi kimagasló alakja, egy szent cél vezeti minden intézkedését: hazánkban a tudomány, vallásosság, műveltség lehető fokra emelése, áthatva azon illetségtől, nemes küzdelme hazánkat, a többi művelt államokkal egy vonalba emelni.

Az újabb törvény legújabb vívmánya a tanfelügyelői intézmény, melynek hivatása figyelemmel kísérni és ellenőrizni a legmagasabb egyetemi ifjúság szellemi haladását, és lezálni a leggyeszerűbb községi iskolákban, vajjon megfelel-e az a törvény kellékei és kívánalmainak, hogy vajjon az a sok millió, melyet hazánk a közoktatásügyre áldoz, lelkiismeretes sáfárok kezelése alatt van-e, és a feláldozott vagyon vajjon képes-e annyi szellemi érzéket feltüntetni, a szellemi élet mezején.

És végre vannak iskolaszékek, melynek közönségként elnökeik a lelkészek, tehát társadalmi életünk egyik hivatott tagjai.

Ezeknek a lelkészeknek figyelmét hívom és fel a nyilvánosság érén, hogy neveljünk, tanítsunk türelemmel, mert bár lehet, hogy munkánk eredményét ha mi nem is, de annak jótékony hatását utódaink okvetlen fogják érezni, kik majd emlékeinket megörzik az átkor részére.

Szerintem a templomok és népiskolák csak részben tényezői a művelődésnek, de hogy egy állampolgár társadalmi műveltségre tegyen szert, szükséges az olvasás, társalgás, történelmi, földrajzi, természetrajzi, természettani, bölcsészeti, szépirodalmi ismeret.

Alakítsunk tehát oly helyeket, hol ezen könyvek képviselve vannak, társuljanak. Hogy minő hatása van a társulati szellemnek a nemzetnek életére, hogy mit képes e téren csak egyetlen magas érzelmű hazafi és emberbarát létesíteni, arra például szolgálhat hazánk „legnagyobb magyarjának” gr. Széchenyi István munkódása.

Alakítsunk tehát olvasó köröket, ébresszük fel a népben az olvasás szenvedélyét, zárjuk ki a ponyva irodalmat.

Alakítsunk községi irodalmi takarékpénztárakat, mely alapra a legszegényebb munkás is képes 50 krt adni évenként, készítsunk erre nézve alapszabályokat, melynek egy pontja a belevő pénz helyett az erkölcsi életet tisztázó könyveket rendelne kiosztani. Kedvelteszük meg a hírlapolvasást.

csak Nógrád, hanem az egész ország történelmével össze van forrva, s akiro mi méltán vagyunk büszkék.

Az immár lezájlott bál még Budapest társas életében is érdekes eseményt képez, és utólagosan is sokat beszélhet magáról. Elite bál volt a szó szoros értelmében: elegans szépség, vidám és kedélyes tulcsapongás nélkül.

És ez az elért szép siker első sorban a mi derék és szeretetreméltó főispánunknak köszönhető, a ki a bál érdekében ép oly nagy törekvőtséget fejtett ki, s ép oly áldozatkészséget tanusított, amely készséggel vállalkozott a Lady patronesse tisztjére megyének egyik legelőkelőbb s legtisztéletreméltóbb asszonya: Zichy Livia grófnő, a kiro igazán el lehet mondani: „isten tudja, hol vesz annyi nyájasságot, lekötölező vele az egész világot”.

A grófnő szintén élénken „korteszkodott”, korteskedését azonban a főrangnak körében nagyon megbénította az a körülmény, hogy a nógrádi bállal egyidejűleg (hétfőn) mágnas piknik tartatott. A Coburg hercegi pár pedig azért nem jelenhetett meg a bálon, mert másnap (kedden) Bécsben az udvari bálon kellett jelen lenniök, mely célból még hétfőn reggel elutaztak.

o

Még alig volt 8 óra, a rendezőség már is teljes számban együtt volt az „Európá”-ban. Rendezői, mi nőségüket egy a frakk gomblyukába illesztett kis szalagszokor mutatta, mely a megye színeit viselte. Midőn a bál védnöke: gróf Gyürky Ábrahám főispánunk fél kilencz órákor megérkezett, a rendezőség —

Stesser József bálbizottsági elnökkel az élén — harásny éljenzéssel, a cigány zenekar a „Rákóczy” indulóval, a Budapestre rendelt és az Európa lépcsőházában felállított hat megyei huszár pedig kardjaikkal tisztelegve fogadták. Ezután csakhamar gyors egymásutánban robogtak be a kocsi a hotel kapuja alá, melyekből a szebbnél szebb táncosnők hosszú sora szállott ki és vezetettetett fel a bálterembe az udvarias rendezők által. Tíz óra felé, már igen sok nő volt együtt, kik közül „fesch”-ebbnél „fesch”-ebb fiatal emberek sürgötek-forogtak, „fonva a beszégetés rózsakötelét”, a mely munkába perczről-perczre, élén kebben szólott bele a Balog Károly bandájának „stimmelése”. A fiatalok alig is várta már, hogy a zenekar ezen csacsogását „komoly beszéd” váltsa fel, de hát ez a vágy nem teljesülhetett addig, míg a házi asszony meg nem érkezik.

Megérkezett pontban 10 órákor.

Mind a harminczöt rendező — a lépcsőkön sorfalat képezve — várta ötlet egy gyönyörű bokrétaival és lovagias bódolattal. A mint hűtője a lépcsőház bejárata előtt megállott, gróf Gyürky főispán legott elébe ment, karját nyújtotta neki és felvezette a terembe. Ez az aktus nagyon szép, nagyon hatásos volt. A grófnő előtt és után egy egy megyei huszár ment, kezükben nagy szűk girandokkal; egy lépcsőfokkal lejjebb Rácz Soma lépdelt bokrétaival; azután valamennyi rendező következtet tömörülve a midőn a házi asszony az előterem küszöbét átlépte, Károly bandája egész erővel zendítette rá újból a „Rákóczy” indulót.

A mint Zichyné placirozta magát, Stesser bálelnők átnyújtotta neki a díszítanczrendet, mely fehér

chagren bőrből készült, az első oldalon Nógrádmegye címerével, belül a tánczok felirátával, a másik (hátsó) oldalon pedig ezzel a felirattal: „a Budapesti tartózkodó Nógrádi fiatalok bálja, 1883. február 5-én.” A grófnőnek ez az igazán szép és díszes tánczrend ép úgy tetszett, amennyire örült a Szellnár által készített remek bokrétaának, mely színeiben megfelelő volt Zichyné öltözékének. De hogy erre és amarra nézve is részletes legyenek, tehát elmondom, hogy a grófnő csipkével borított halavány lilaszínű atlasz ruhát viselt, hasonló színű s gümölyűre kivágott csúcs derékkal; mellén és hajában nagy értékű gyémánt ékszer volt. A bokréta pompás atlasztartóban volt s ibolyából, hyacintból és kamáliából állott, felül és oldalt az ibolya virág a grófi koronát és egy nagy L. betűt tüntetvén elő. A grófnőnek a rendezőket egyenként mutatta be Stesser, kikkel Zichyné szívélyesen szorított kezet.

Mint fentebb említém, ugyanezen este mágnas piknik is lévén, a főrangúak mind ott voltak, kivéve Tisza Kálmánt, gróf Czebián Lászlónt leányával, báró Keménynt, gróf Hugonaynt, gróf Somaichnót, Tassynót stb. Pongrácz bárónt, gróf Zichy Pálnót s még néhányat, kiket a háziasszony körében láttunk. A miniszterelnök neje, Stesser bálelnők előtt igen elismerőleg szólott a bál sikeréről, többesör ismételvén: „igazán szép, nagyon szép, kedves és vig bál.”

Valamivel fél tizenegy előtt indult meg a táncz, az uszályok azonban — eleinte — nemcsak nem nyulhattak el, hanem a nagy szorongás miatt lépten nyomon a legnagyobb veszélynek voltak kitéve.

Ezen új élet és új elemben mozgás lesz az, mely népünk szellemi életét fejleszteni fogja és elvonja oly helyektől, mint a kocsmázás, melynek következményei eléggé ismeretesek társadalmi életünkben.

Hívja fel a tanfelügyelőség időnként a községek lakosait olvasó körök alakítására, írja le azok megszervezését és eredményét.

Az irodalmi takarékpénztárak eszméjét megpedittem Gondolkozunk rajta! *Polya Lajos.*

Az esküdtzék. Lapunk múlt számában említettük, hogy a b. gyarmati ügyvédi kamara közgyűlésén egyhangulag elfogadták a választmány azon javaslatát, melyszerint a „Magyar bűnvádi eljárásról” szóló törvényjavaslat tárgyában a kamara feliratot intéz a képviselőházhoz, kérve a törvényjavaslatnak az esküdtzéki bíráskodás beillesztésével való módosítását. Ime most alkalmunk van a föltette fontos kérdésben közölni a kamara kérvényének indoklását is, mely lapunk munkatársa Reményi Károly ügyvéd úr tollából folyt és lényegében a következő:

„Mielőtt a kormány megbízásából elkészített a velünk közölt törvényjavaslat, a „Magyar bűnvádi eljárás” részletes tárgyalásába becsatlakoznánk, — nyomond a kamara — hivatta érezzük magunkat már most bizalomteljesen szavunkat emelni azon lényeges hiány miatt, mely a bűnvádi eljárást az esküdtzéki bíráskodás rendszerének mellőzése által korszerűtlennek, az egész, különben oly nagyszabású munkát áldatlanná teszi.

E nélkül a törvényjavaslat, ha életbe lépne is, a magyar állampolgárok mindinkább ábránd jogérzete a tapasztalás elutasíthatatlan követelménye mellett nem lenne egyéb rövid életű experimentáczió, mely annyival volna a mai ideiglenességnél is hátrányosabb, mert — hogy egyebet ne említsünk — igen komplikált és már azért is problematikus jogorvoslati módja a bíróságok teendőjét a az adózó közönség terheit fogná szaporítani csupán, a nélkül, hogy a jogrend és személyes szabadság garanciáit biztos alapokra szilárdítsa, a hozott áldozatokért tehát az állampolgároknak mi ellenértéket sem nyújtana.

Szomorú jellege újabb időben hazai igazságügyi politikánknak azon kishitűség, mely minden radikális reformtól félni látszik. Még csak plauzibilisnek sem mondható — nyelvi és nemzeti indokokból akarja mellőzni az esküdtzéki bíráskodást, s ellensúlyozásul a legmesterkéltőbb, tehát ép azért nem mesteri formákhoz, kétes értékű, gyakorlatilag csaknem kivihetetlen módokhoz folyamodik.

De leplezettségük bármikép: politiko reakciónárius forrásra vezethető vissza az esküdtzék mellőzése; a legmértatlanabb elbánás ez a parlamentáris alkotmánnyal dicsekvő Magyarország közvéleményével és jó hírnevével. Csodálni lehet csak, de érteni nem, hogy kormányoknak van erre bátorsága.

Szerencsére a törvényjavaslat közrebocsátása óta a szakirodalom és testületek, valamint egyes kiváló jogászoknak módjukban állott már nyilatkozniok, s elenyészőleg csakély a száma, tarthatatlan álláspontjuk és érveik azoknak, kik az esküdtzéki bíráskodást

cséltévesztőnek állítják, szemben a valódi közvéleményt és közvétséget képviselő táborral, az esküdtzék független híveivel.

A pragmatikusabb nyilatkozatok közül kamaránkkal is közölve lón a budapesti jogászörnek a „Képviselőházhoz intézett idevágó felirata; jobbat ennél mi sem szerkeszthetnénk, legfeljebb ha megtoldanók azon sajnós tapasztalatok regisztrálásával, melyek a vidéken működő törvényszékeknek a bűnvádi eljárás inkonveniensziái tekintetében még kirívóbbak, mint a fővárosban, s melyeket minden bizonyynyal a tervezeti eljárás sem szüntet meg.” (stb)

H i r e k.

Madách Károly alispánunkat azon szülői öröm érte, hogy már harmadik fia Madách Pál is tisztirangot nyert el. Egy családban 3 hadnagy nem kevés gyönyörűség!

Az ág. evangélikusok egyetemes felügyelőjéül br. Prónay Dezső választott meg 377 szavazattal, Péchy Tamás ellenében, ki 207 szavazatot kapott.

Katholikus hitközségi gyűlés lesz ma, vasárnap délután 11 órakor a városbáza tanácstermében; tárgyalás alá kerül a katolikus temető saját kezelésre való átvétele. A városi képviselőtestület múlt keddi, február hó 6-án tartott ülésében már elhatározta, hogy részéről készséggel tesz eleget a kath. hitközség szabványos gyűlésből eredő kíváncsalmainak; a fakedést pedig, minthogy a késedelem veszélyrel járhatott volna, a városi képviselőség akkép intézkedett, hogy Pap László, Karlik János és Irinyecz József tagköri felbatalmazás mellett bizottságként küldötte ki, hogy a rendet a temetőben helyreállítsák, s a lát nyilvános árverésen eladtván, a begyűlt összeget a kath. iskola szükségleteire fordíthassák. Tekintve a megoldandó fontos kérdést, felhívjuk a katolikus polgárokat, miszerint a mondott időben minél nagyobb számmal gyűljenek egybe.

Brankovics György a „Budapest” jeles szerkesztőjének „Hópolyhek” című elbeszélései 1000 példányban fogytak el, s most a népszerű szerző, ki a koronaherceg ő fennsége által is elismerésben részesült, amiért keleti utazásairól írt könyvét sikeresen fordította magyar nyelvre, második kiadást rendez a kedves elbeszélésekből.

A nógrádi ifjúság bálja Budapestben oly tapintatosan és oly sikerrel volt rendezve, hogy a központi lapok egész elragadtatással írták le ezen táncmulatságot. Ezen siker a rendező ég részéről főleg Stesser József belügyminiszeri tanácsos urnak, mint a bál elnökének, Madách Manó miniszteri titkár urnak, nemkülönben dr. Jozsefszky Sándor kir. ügyész urnak, mint megyénk jeles főnök köszönetét. Fogadják fáradozásunkért közönségünk részéről az elismerés meleg érzelmeit.

Gyászújr. Simko Frigyes b. gyarmati ev. lelkész urat mely és súlyos csapás érte. Neje szül: Plattner Franciska, kivel az élet örömeit és terheit 24 évig folytonos becsülés és szeretet között élte át, február hó 7-én reggeli 6 órakor hosszas szenvedés után a szerető férj karjai között 53 éves korában jobblátro szenderült. Temetése f. hó 9-én igen nagy részvét mellett ment végbe, nemcsak az ev. egyházi hívek, de minden felekezet részéről számosan jelentek meg a végtisztelt megadásnál, mely a templomban magyar és tót gyászbeszédekkel ment végbe. A magyar gyászbeszédet Simonidesz János szecsenyi lelkész, jeles hit-szónok, a tótot Zatkalik Mihály bányi lelkész tartotta.

Aranka (Gömrő), Szóghy Mariaka, Zilinszky Irma, Bánó Mariaka, Gödl Irma, Bujanovits Mariaka, Szent-Iványi Janka, Petheő Mariaka, Fáy Ilona, Pulszky Polixena, Korányi Anna stb. stb.

Vegyünk a kedves és bájos hölgyekhez még egyszer annyi táncosnőt, s akkor mindenki természetesen fogja találni, hogy eszünkbe jutott Andersennek a „virágok bálja.”

Az asszonyok köréből a következő névjegyzéket állítottuk össze: Zsámbokrétyné, Fekete Lászlóné (Szalmaterca), Bereczelyi Béláné (Berezel), Sturmanné, Hanzély Lászlóné (Szűgy), Muslay Sándorné (Rád), Hanzély Lászlóné (Tereke), Méhes Sándorné (Szirák), Térayné, Majthényi Alajosné (Hont), Maros Móróné (Pómáz Pestmegye). Özv. Hajosné Veres Janka (Szakal), Özv. Neuvelthné Ferenczy Irén, Dr. Dell Adami Rezsóné, Dr. Hajnik Béláné, Wetzler Pálné, Balogh Sándorné, Marosvitzky br. Bajzáth Gizella, Özv. Balláné Feiztli Malvin, Mohilla Jánosné, gróf Czebrían Lászlóné, gróf Hugonay Iláné, Özv. Christ Sándorné, Bujanovics Sándorné, Szent-Iványi Ferenczné, Cserovics Andorné, Korányi Frigyesné, Szelke Józsefné, Kubinka Istvánné (Gömrő), Gödl Károlyné, Csik Józsefné.

Együttal felemlitem a helyütt, hogy jelen volt a bálban a szomszéd Hontmegye tisztelt és nagybecsűt főispánja: báró Majthényi László is nejevel együtt, az utóbbi azonban — gyászja miatt — a karzatán volt.

Nógrádmegye díszes tisztikarából ott láttuk: Madách Károly alispánt, Harnos Gábor főjegyzőt, Pajor István árvaszéki elnököt, Horváth Danó Árvaszéki elnököt s a lapok szerkesztőjét, Szerényi Gábor főszolgabíró, Milován János és Gellén Endre tisztelet-

A koporsót a közönség beláthatlan sora kísérte örök nyugalomra, mely a hosszú szenvedés után méltán megérdemelt lesz. — Itéke legyen az elhunyt porai felett, s fájdalomtól megtört derék lelkesünket vi gasztalja a hit üdítő balszáma.

A névmagyarosítás érdekében sokan kérdőző ködnek szerkesztőgöknél, a részükre magánlevelekben szívesen megadjuk az érteitést a módzatokra nézve. Azt tapasztaljuk azonban, hogy fáradozásunk nem vezet eredményhez, mivel az illető urak még most is idegen hangzású nevük mellett maradtak. Azt gondoljuk tehát, hogy a kérvényezés azon akadály, mely miatt a jó ügy hajótörést szenved. E célból ügyelmeztetjük az illetőket, hogy a b. gyarmati névmagyarosító egyesület kérvényi szakosztályának elnöke köny Tivadar ur; a kérvényezés tárgyában hozzá kell fordulni, neki módjában áll az egyesület ügyvéd tagjait a kérvények feltételével és felszólalásával megbízni, s azok ezen bázisra ügyben szívesen fognak eljárni.

A b. gyarmati penzintézetek közgyűlése, melynek a lapok hírdetési rovatában kiűdnik, e hóban fognak megtartatni. Ezuttal elism. rést érdemel a „takarékpénztár” és a „népbank” igazgatósága, hogy a helyi dalegylet részére is juttatott a jótékonyági számlák bál, ugyanis a takarékpénztár 20 frtot, a népbank 10 frtot hoz a közgyűlés elé javaslatba a dalárda j-vára. Azt hisszük, hogy a jóhitelű takaréks és hitelintézet sem vonja meg pátifogását a helybeli dalegylettől. Előre is köszönetet kell szavaznunk a részvnyesek eme baromikus elhatározásának.

Fülek városából a közlekedési akadályok miatt csak ritkán látunk a székvárosban közönséget, ha csak hivatalos teendők miatt meg nem jelenik ottan valaki. F. hó 9-én azon szerencsében részesültünk, hogy körünkben tisztelbottuk Körtvélyesi Gusztáv járásbíró, Kovács József ügyvéd és Kramulin József urakat. Mindnyáján Steller Antal főügyész úr kedves vendégei voltak.

Az igazság érdekében ki kell jelentenünk, hogy Siklaky István körjegyző urnak, köre bírálhoz intézett s mult számban megjelent levele, nem Siklaky ur által, ki azt szerénysége miatt nem is teheté, hanem egy községi bíró által küldetett be közlés végett.

Tenor részvény társulat. Még ilyen sem volt, de már van. Ugyanis — mint a Harmonia írja — Drezdában felfedeztek egy bérkocsist, kinek igen jó tenor hangja van. Rögtön összeállt egy részvenytársulat, mely a tenoristát 50.000 márkáig ként biztosította, hogy a fellépésekből nyert haszon a részvenytársaság tagjai közt, mint osztalék fog felosztatni.

Borzasztó szerencsétlenség történt Salgótarjánban február hó 4-én. Ugyanis a gözmozgó, mely vasárnap dé. a templomból hazajővő híveket a felső telepre szállította, közép kerekének néhány foga szorult, s a jármű iszonyú magasságról azédít sebcséggel repült lefelé s a mélységbe zuhant. Hét ember azonnal meghalt, s többen súlyosan megsebesültek — Rögtön halálal multak ki: Skoda Judit 37 éves, 2 gyermek anyja, Mihaleczko Mária 50 éves, 1 gyermek anyja, Mráz Katalin 65 éves, Halados Erzsébet 53 éves 1 gyermek anyja, Csunderlik Jozsef 28 éves 3 gyermek anyja, Gödl Anna 15 éves és Pál József 11 éves. A miniszterium azonnal megindította a vizsgálatot. A borzasztó eset a budapesti nógrádi bálon is nagy részvélet keltett.

Baromfi kedvelőknek. Az állatkert nagy választék és számos fajokban gazdag kitűnő tenyésztélnyökből összeállított baromfi udvarába a napokban ismét néhány kiválóbb törzs érkezett Megrendelést keltető tojások a már elfogad igazgatóság és kíváncsra bárhova küld bérmentesen árjegyzéket.

Feloldó szerkesztő:

Horváth Danó.

Már az első csárdás lánghullámokat vetett, a későbbiek pedig hasonlítottak az izzó tűzhöz, melynek parázsa — ki tudja — hány férfiszívben kapott lángra.

Hja, ahol annyi szép asszony és leány van együtt, mint a menyai itt volt, ez a bál könnyen megesik.

Ki olvasta Andersenét a „virágok bálja”? Ez a bál eszébe juttathatta mindazoknak, a kik olvasták, mert a merre néztünk, mindenfelé virágarcok lengtek, mosolyogtak.

Ezen állítás igazolására, ime, a következő névsor: Huszár Gabriella (Keszeg), Huszár Andorka (Tereke), Dessewffy Melánia, Madách Sári és Margit, Fekete Mariaka (Szalmaterca), Bereczelyi Etel és Mariaka (Bágyon), Mikovényi Gizi (aki kedves volt, mint a mezők virága), Koczarek Mariaka, Dettrich Margit, Ridvánzky Ilona, Rudnay Ilona, Méhes Mariaka, Wagner Hortense (Budapest), Balogh Irénke (Budapest), Dr. Dell Adami Rezsóné (egy igen szép és elegans asszony), báró Jozsefszky Mária, Ivánka Leona (Hont), Ivánka Ottó Jolán (Budapest), Nagy Ibolyka (Budapest), Muslay Hermin (Rád), Hanzély Hermin (Szűgy), Pecz Anna (Budapest), Riskó Irén (Budapest, akiről a mint XIV. Lajos elmondta La Vallierről, hogy „Francziország liloma”, ép úgy el lehetett mondani a kisasszonyról, hogy: a bál egyik legszebb felelő rózsabimbója), Pauli Mariaka, Sturman Margit (Budapest), Simoncsics Aranka (Budapest), Zsámbokrétthy Alexandrin (Budapest), Majthényi Gizella (Kereskény) Maros Vilma (Pómáz), Wetzler Irma (Budapest), Marosvitzky és Egrossy nővérek, gróf Czebrían Mariaka, Paczolay Mariaka, Christ Emilia (Budapest), Kubinka

beli ügyészeket, Baintner Arnold aljegyzőt, Zubovics István csendbistost. A megye notabilitásai közül ott voltak: Huszár István, Huszár László, gr. Czebrían László. Képviselőink közül csupán Beniczky Gyula és Seitovszky János urak voltak ott. Ezeken kívül részt vettek a bálon: Kovács Sándor losoncsi ügyvéd és a L. Phönix szerkesztője, ki Losonczt mindenfelé érdeklődéssel és a losoncsi társadalmi élet előnyére képviseli, Rachler Ferencz losoncsi ügyvéd, Hoffmann Jakab, Detrich Elek, Sódgy László, Szelke Árpád, Szombathelyi Géza stb. stb. A bálon a nógrádmegyeiek száma a 60 százalékot tette meg. A négyeseket 100 pár táncoltatja.

A szünóra éjfélután egy és fél órakor kezdődött. A főispán a háziasszonyt s ennek környezetét vendégeül hívta, a kik az étterem egyikét foglalták el. A vacsora alatt Balog Károly hústa a szobbnál szebb nótákat s hústa több ízben az általa ez alkalomra szerzett, igazán talp alá való csárdást.

Mi és illetőleg menyai lesz a bál tisztja jóvedelme a kitűzött célra, azt ma még — a leszámolásnak miatt — bizon meg nem mondhatni, de valószínű, hogy az meg fogja élni az 5—600 forintot.

Mikor a bál véget ért, bizony bizony betöltött a vasnyelvű reggel.

Marlus.

Érczkoporsó raktár.

Bécsben készült gyári, valamint saját készítményű érczkoporsók minden nagyság és kiállításban 10—100 frtig, valamint temetkezési eszközök kaphatók:

A N I N G E R N Á N D O R N Á L

Balassa-Gyarmaton.

1-4

A szécsényi takarékpénztár részvénytársulat 1883-ik évi rendes közgyűlésének hatánapját f. 1883-ik évi február hó 25-ik napjának d. é. 8 órájára a társulat üzlethelyiségeibe ezennel kitűztetvén, arra a tisztelt részvényeseket azon figyelmeztetéssel van szerencsém meghívni, hogy az alapszabályok 18-ik §-a értelmében minden a közgyűlésen résztvenni kívánó részvényes nevére írt részvényeit a közgyűlést megelőzőleg az igazgatóságnak bemutatni tartozik, s hogy miután a közgyűlés tárgyai közé az igazgatóság által az alapszabályoknak a viszonyok által kívánt módosítása is fűlvétetni rendeltetett, e tekintetbeni határozat hozatalra pedig az alapszabályok 19-ik §-a értelmében a részvényesek kétharmadrészének jelenléte szükséges, a közgyűlésen mentül számosabban megjelenni sziveskedjenek.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatói jelentés elfogadása és tárgyalása.
2. A felügyelő bizottság megválasztása.
3. Az alapszabályoknak módosítása tekintetbeni határozat.
4. Az igazgatóság és felügyelő bizottság intézkedéseinek megbi-rálása s e tekintetbeni határozat.
5. Az 1882. évi számadások és mérleg megvizsgálása s azok feletti intézkedés.
6. Az 1882-ik évi tisztajövedelemről intézkedés és az osztalék meghatározása.
7. A kamatláb tekintetbeni intézkedés.
8. Jegyző és ügyvód választása.

Kelt Szécsényben 1883-ik évi január 19-én.

Tersztyánszky István s. k.,
igazgató.

Meghívás.

A balassa-gyarmati takarékpénztár részvénytársula 1883. évi február hó 18-án d. e. 9 órakor B.-Gyarmaton az intéző-helyiségében tartandó

évi rendes közgyűlésére.

T á r g y a k :

1. Az igazgatósági jelentés előterjesztése.
2. 2 felügyelő bizottsági póttag választása.
3. Az igazgatóság és felügyelő bizottság intézkedéseinek s indítványainak megbi-rálása s ezek iránti határozás.
4. A felügyelő bizottság jelentésének előterjesztése és a le-folyt évi számadás és mérleg felülvizsgálása.
5. A tiszta jövedelem iránti szabályszerű intézkedés és az osztalék meghatározása.
6. Az alapszabályok 17. §-a k. pontja szerint, a kamatláb iránti utasítás kivétele.
7. Az alapszabályok 90. §-a d. pontjának módosítása.

Kelt B.-Gyarmat 1883. évi január 20-án.

A b.-gyarmati takarékpénztár igazgatósága.

ARLEJTÉS.

B.-Gyarmat város által építendő honvédlakta-nyára vonatkozólag, mely építés költségvetésileg 44,010 frt 46 krban állapított meg, ezennel pályá-zat hirdottetik.

Felhívotnak tehát a pályázói szándékozők, mi szerint 50 kros bélyeggel és készpénzben, állampapi-rokban, vagy pénzintézeti betéti könyvekben 2230 frt bányapénzzel ellátott ajánlataikat 1883-ik évi február hó 27-ik napján déli 10 óráig B.-Gyarmat város bír-ánál nyújták be.

Nem szakértők jóbirú szakértőket munkavezetőül megjelteni, illetőleg azok írásbeli beleegyezését elő-mutatni tartoznak.

A szabályszerűleg lepecsételt ajánlatban az aján-lati összeg számok is betűkkel kiírandó és világosan kifeendő, hogy az ajánlattevő az építési feltételeket, valamint a munka, anyagviszonyokat és a helyszínét ismeri.

Jogában áll az építési bizottságnak, a letett bá-nyapénzi Nógrádmegyében fekvő ingatlanokra beke-belezés után biztosítékul kieserélni.

Az építési bizottság kirekesztési jogával azon pályázók ellenében élhet, a kiknél a kellő vagyoni, szakképzettségi vagy egyéni megbízhatóság hiányzik, vagy kik az árlejtések alkalmával mint üzérkedők ismeretesek.

Az építési tervek, költségvetés és építési feltéte-lek B.-Gyarmat város bíránál a rendes hivatalos órákban megtekinthetők.

Az elkészült vagy nem szabályszerűen kiállított, avagy határozott árt nem tartalmazó vagy távirati ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

B. Gyarmat 1883. évi január hó 27-én.

Reményfy József elnök.

Meghívás.

A b.-gyarmati Népbank részvénytársulat 1883. évi február hó 25-ik napján reggeli 9 órakor a városház tanácstermében

rendes évi közgyűlést

tart, melyre a t. részvényesek ezennel meghivatnak.

N a p i r e n d :

1. Igazgatósági jelentés előterjesztése.
2. Felügyelő bizottsági jelentés előterjesztése.
3. A számadások megvizsgálása, a mérleg megállapítása és a nyereség felosztása iránti határozathozatal.
4. Az igazgatóság útján bonyultott kérvények tárgyalása.

Kelt B.-Gyarmaton 1883. évi január 31-én.

Reményfy József,
igazgató.

Figyelmeztetnek a részvényesek, miszerint az alapszabályok 37-ik §-ához képest a közgyűlésen csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, kinek részvénye a részvénykönyvben legalább 3 hóval előbb nevére íratott és ki azt, vagy annak valamely hatóságnál vagy pénzintézetnél történt letéteményezéséről kiállított elismervényt a közgyűlés napján az igazoló bizottság előtt felmutatja.